

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-1S/147/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1021200940
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jeannette Hajdinová
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2024:1021200940.1

Uznesenie

Správny súd v Bratislave žalobkyne: A. B. C., bytom D. E. F. XX/X, XXX XX C., matka zastupujúca maloleté dieťa: G. A. C., nar. XX.XX.XXXX, právne zastúpenej: JUDr. Andrejom Garom, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie Štefánikova č. 14, 811 05 Bratislava, IČO: 30 850 436, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Drieňová č. 22, 826 86 Bratislava, IČO: 00 151 866, za účasti: H. I. J., bytom X K. L. M. K., B. E. XXX, N. B. O. L. P. N. Q., zastúpeného: JUDr. Danielou Ježovou, LL.M, PhD., advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Javorinská č. 13, 811 03 Bratislava, IČO: 42 129 532, v konaní o všeobecnej správnej žalobe, t a k t o

rozhodol:

- I. Správny súd žalobu žalobkyne zo dňa 03.04.2017 o d m i e t a.
- II. Žalovanému právo na náhradu trov konania pred správnym súdom a kasačným súdom n e p r i z n á v a .
- III. Ďalšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania pred správnym súdom a kasačným súdom n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. V knihe narodení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky - osobitná matrika Bratislava, zväzok R., ročník 2012, str. XXX, por. č. XXX bol dňa 20.03.2013 vykonaný zápis a bolo vydané Oznámenie o narodení maloletej G. A. C., narodenej dňa XX.XX.XXXX, miesto narodenia: J., G., N. B. O. L. P. N. Q., v ktorom kolónke otec bolo uvedené - „otec neuvedený“.

2. Dňa 08.10.2015 Hight court of Justice Family Division (ďalej aj len anglický súd) rozhodnutím č.k. FD15P00428, ZC15P00974, ktoré bolo opravené dňa 19.10. 2015, rozhodol o priznaní rodičovských práv a povinností pánovi: H. J., nar. XX.XX.XXXX k maloletej G. C..

3. V zmysle rozhodnutia anglického súdu, bolo matke ako odporkyni doručené dňa 11.09.2015 oznámenie o začatí konania. Dňa 28.09.2015 požiadala matka prostredníctvom právnikov o odročenie, čomu bolo vyhovené. Rovnakí právnici matku dňa 28.09.2015 informovali o obsahu nariadenia, ktoré vydal sudca a matke bolo opäť doručené nariadenie sudcu a sprievodné listiny o tomto konaní 08.10.2015. Matke bola adresovaná výzva doručiť svoje vyjadrenie na otcove návrhy vo veci okamžitého návrhu a určenia rodičovských práv a povinností do 02.10.2015, bol jej oboznámený obsah nariadenia sudcu zo dňa 28.09.2015, avšak svoje vyjadrenie nedoručila. Matka sa nedostavila ani na pojednávanie, ani neurčila za seba zástupcu napriek tomu, že o pojednávaní bola informovaná v dostatočnom časovom predstihu. Súdu preto stačilo, že poskytol matke príležitosť vyjadriť sa na pojednávaní k tomuto konaniu. Súd mal za to, že zvyčajné bydlisko maloletej G. C. bolo Anglicko a Wales v čase, keď túto jurisdikciu bez vlastného rozhodnutia opustila približne dňa 17.06.2015 a s G. C. tak bolo naložené bez vedomia

alebo súhlasu otca. Podľa bodu 13 písm. a) rozhodnutia anglického súdu, zvyčajným bydliskom dieťaťa G. C. bola 17.06.2015, ako aj 11.09.2015 jurisdikcia v rámci Anglicka a Walesu. Podľa bodu 13 písm. c) rozhodnutia anglického súdu, je v najlepšom záujme G. C., aby bola zverená do starostlivosti otca. Otec žil s dieťaťom až kým nebolo odvezené 17.06.2015 a podnikol rozsiahle kroky na jeho návrat do tejto jurisdikcie. Súdu postačuje, ako otec preukázal svoju oddanosť k dieťaťu a vzťah k nemu na základe života v spoločnej domácnosti, až kým nebolo odvezené. Otec vo svojom návrhu prejavil skutočný záujem o obnovenie vzťahu so svojou dcérou a o aktívnu rolu v jej živote. Podľa bodu 17 rozhodnutia anglického súdu, súd zveruje G. C. do starostlivosti otca H. J. (parental responsibility order)

4. Dňa 14.12.2015 pred Matričným úradom v Prievidzi matka dieťaťa A. C. a S. B. ako rodičia maloletej G. A. C. súhlasne vyhlásili, že otcom dieťaťa - G. A. C., narodená dňa XX.XX.XXXX v Londýne, ktorej narodenie je zapísané v Osobitnej matrike v Bratislave vo zv. R., str. XXX, por. č. XXX, je S. B.. Rodičia sa dohodli, že dieťa bude používať priezvisko C.. Dňa 08.01.2016 vo Veľkej Británii bol do rodného listu maloletej G. A. C. ako jej otec zapísaný pán H. J. 11.01.2016 - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - osobitná matrika Bratislava v knihe narodení, zväzok R., ročník 2012, str. XXX, por. č. XXX vykonalo zmenu v osobe otca dieťaťa. Podľa oznámenia o narodení bol ako otec maloletej G. zapísaný S. B. na základe súhlasného vyhlásenia rodičov z 14.12.2015 na matrike v Prievidzi č. 493/2015 a rodičia sa dohodli, že dieťa bude aj naďalej užívať priezvisko C.. Dňa 03.03.2016 Okresný súd Prievidza uznesením č.k. 17 Em/1/k 2015-47 rozhodol v bode I. tak, že rozsudok Hight court of Justice Family Division č.k. FD15P00428, ZC15P00974, opravený dňa 19.10.2015 sa vyhlasuje za vykonateľný v Slovenskej republike sčasti, v ktorej bolo rozhodnuté: „Súd nariaďuje, že otec H. J. má rodičovskú zodpovednosť k G. A. C., narodenej XX.XX.XXXX. V odôvodnení tohto rozsudku je uvedené, že právny poriadok Anglicka a Walesu nevytvára v súvislosti s priznaním rodičovskej zodpovednosti pojem otcovstva, respektíve tento pojem stotožňuje s registrovaním otca pri registrácii narodenia dieťaťa. Ak súd v Anglicku a Walese rozhodne, že nejakému mužovi priznáva rodičovskú zodpovednosť, robí presne to, čo sa v právnom poriadku platnom v Slovenskej republike nazýva určenie otcovstva, keďže tak ako s určením otcovstva podľa práva Slovenskej republiky, tak aj určením rodičovskej zodpovednosti podľa práva Anglicka a Walesu, takejto osobe vznikajú rodičovské práva a povinnosti. Dňa 04.05.2016 právna zástupkyňa p. H. J. doručila osobitnej matrike Ministerstva vnútra SR žiadosť o vykonanie zápisu v zmysle § 23 ods. 4 zákona č. 154/1994 Z.z. o matrikách (ďalej len zák. o matrikách) na základe rodného listu maloletej G. A. C. vydaného matričným úradom vo Veľkej Británii na základe rozhodnutia Hight court of Justice Family Division zo dňa 08.10.2015, ktorým boli priznané rodičovské práva a povinnosti otcovi maloletej a to H. J., nar. XX.XX.XXXX trvale bytom vo Veľkej Británii a požiadala, aby ako otec maloletej bol zapísaný H. J.. Súčasne priložila rozhodnutie anglického súdu zo dňa 08.10.2015, rodný list maloletej G. A. C. vydaný Matričným úradom vo Veľkej Británii a uznesenie Okresného súdu Prievidza zo dňa 03.03.2016 č.k. 17 Em/1/k 2015-47 o vykonateľnosti rozsudku Hight court of Justice Family Division č.k. FD15P00428, ZC15P00974, opravený dňa 19.10.2015 v Slovenskej republike v časti, v ktorej bolo rozhodnuté: Súd nariaďuje, že otec H. J. má rodičovskú zodpovednosť k G. A. C., narodenej XX.XX.XXXX. V žiadosti ďalej uviedol, že mu je známe, že otcovstvo pána B. bolo určené súhlasným vyhlásením matky a tohto pána bez toho, aby o tom on ako otec maloletej vedel a mohol toto namietat'. K tomuto došlo bez predloženia akéhokoľvek dôkazu svedčiaceho jeho otcovstvu. Otcovstvo pána B. bolo určené dňa 14.12.2015, pričom súd vo Veľkej Británii rozhodol dňa 08.10.2015, čiže predtým, ako bolo určené otcovstvo pána B. k maloletej.

5. V knihe narodení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky - osobitná matrika Bratislava, zväzok R., ročník 2012, str. XXX, por. č. XXX bola dňa 12.01.2017 zapísaná zmena, že S. B. nie je otcom tu zapísaného dieťaťa na základe predložených dokladov v súlade s § 26 zákona o matrikách a H. I. J. bol nariadením vyššieho súdu v Londýne Hight court of Justice Family Division, Veľká Británia č.k. FD15P00428, ZC15P00974 zo dňa 08.10.2015, opravený dňa 19.10.2015, určený za otca dieťaťa, priznanie rodičovských práv bolo vydané súdnym rozhodnutím z 08.10.2015, opraveným dňa 19.10.2015, otec dieťaťa je zapísaný v súlade s § 23 ods. 1, 2, 4 zákona číslo 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom a na základe predloženého rodného listu vydaného dňa 08.01.2016 na matrike vo Wandsworth, Londýn, Veľká Británia.

6. Dňa 12.01.2017 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Osobitná matrika Bratislava vydala Oznámenie o narodení (zväzok R., ročník 2012, str. XXX, por. č. XXX), v ktorom ako otec maloletej G. A. C., narodenej dňa XX.XX.XXXX vo Wandsworth, Londýn, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, bol zapísaný H. I. J..

7. Dňa 20.03.2017 na základe dožiadania právneho zástupcu matky maloletej G. C. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - osobitná matrika vydala žalobkyni duplikát rodného listu maloletej G. A. C. číslo 345/2017 zo dňa 20.03.2017, kde a ako jej otec je zapísaný H. I. J..

II. Žaloba

8. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 03.04.2017 doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 07.04.2017 ako matka zastupujúca maloletú domáhala prostredníctvom jej VIII. časti vydania nasledujúceho súdneho rozhodnutia: „Súd zrušuje rozhodnutie žalovaného pri vykonaní zápisu do osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, č. 345/2017.“

9. Žalobkyňa ako matka zastupujúca svoje maloleté dieťa G. A. C. v žalobe uviedla, že žalovaný dňa 20.03.2017 vydal žalobkyni aktuálny úradný výpis z knihy narodení, Rodný list maloletej G. A. C., nar. XX.XX.XXXX, vedený pod č. XXX/XXXX, ktorým došlo k zmene zapísaných údajov v časti osoby otca maloletej. Maloletá do dňa 20.03.2017 disponovala rodným listom č. 230/2016 vydaným Ministerstvom vnútra SR, sekcia verejnej správy, odbor registrov, matrik a hlásenia pobytu zo dňa 22.02.2016, v ktorom bol ako jej otec zapísaný S. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., štátna príslušnosť : Slovenská republika. Poukázala, že dňa 14.12.2015 bolo otcovstvo k maloletej G. A. C. určené pred Matričným úradom Prievidza súhlasným vyhlásením rodičov v zmysle ust. § 90 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. Je názoru, že určenie otcovstva je vyňaté z nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností. V prípade maloletej G. je vo veci určenia rodičovstva a otcovstva možné použiť výlučne ustanovenia zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj ZMPSP). Poukázala na § 23 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 ZMPSP, za použitia ktorých v čase, kedy bol p. J. vo Veľkej Británii zapísaný ako otec do rodného listu maloletej G. A. C., teda dňa 08.01.2016, sa malo postupovať v zmysle slovenského právneho poriadku, nakoľko maloletá v tomto období už žila a zotrvala na území Slovenskej republiky po dobu takmer 8 mesiacov. Aj v čase rozhodovania anglického súdu (október 2015), ktorým bola p. J. priznaná rodičovská zodpovednosť k maloletej G., už maloletá G. A. C. odo dňa 17.06.2015 nežila vo Veľkej Británii ale na území Slovenska. Určenie rodičovstva sa malo teda spravovať výlučne slovenským právnym poriadkom.

10. Žalobkyňa v ďalšej časti poukázala na rozhodnutie anglického súdu High Court of Justice, Family Division v Londýne sp.zn. FD15P00428 zo dňa 08.10.2015, ktoré tvorí podklad rozhodnutia žalovaného a v dôsledku ktorého došlo k zmene zápisu H. J. ako otca do rodného listu maloletej, nie je podľa žalobkyne rozhodnutím o určení otcovstva, a preto je rozhodnutie žalovaného a zistený skutkový stav, ktorý vzal žalovaný za základ napadnutého rozhodnutia, v rozpore s administratívnymi spismi, alebo v nich nemá oporu.

11. Žalovaný primárne vychádzal z rozhodnutia anglického súdu a tvrdenia žiadateľa p. J. bez predchádzajúceho dôkladného overenia výroku predmetného rozhodnutia anglického súdu. Aj v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 03.03.2016, sp.zn. 17Em/1/2015 sa uvádza, že rozhodnutie anglického súdu o priznaní tzv. rodičovskej zodpovednosti možno považovať v porovnaní so slovenským právnym poriadkom za akési rozhodnutie o otcovstve k dieťaťu, nakoľko na základe takéhoto rozhodnutia možno okrem priznania rodičovských práv a povinností k dieťaťu, zapísať osobu ako rodiča dieťaťa v registri (matričnom úrade) v jurisdikcii Anglicka a Walesu, pričom pri tomto zápise musí byť ten, kto o takýto zápis žiada, predložiť okrem tohto rozhodnutia ešte vyhlásenie. Okresný súd v Prievidzi pritom poukázal na právny poriadok v Anglicku a Walese a to konkrétne na zákon o registrácii narodení a úmrtí a zákon o deťoch. Uvedené potvrdil aj súd druhej inštancie v uznesení zo dňa 24.08.2016 č.k. 23CoE/192/2016-129, keď uviedol, že medzi priznaním rodičovskej zodpovednosti mužovi anglickým súdom a určením otcovstva v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky je veľa spoločných znakov, ale nemožno ich stotožňovať. Žalobkyňa poukázala, že p. J. bol ako otec maloletej G. A. C. zapísaný do rodného listu v Anglicku až dňa 08.01.2016, t.j. po riadnom určení otcovstva p. S. B. 14.12.2015 v zmysle slovenského právneho poriadku. Žalobkyňa zdôraznila, že rozhodnutie, ktoré tvorí podklad zmeny zapísaných údajov v rodnom liste maloletej, nie je smerodajné a určujúce pre žalovaného, ktoré vydalo rozhodnutie, ktoré nemá základ v právnym poriadku Slovenskej republiky a matka maloletej sa o ňom dozvedela až z podania súdu doručeného žalobkyni prostredníctvom jej právneho zástupcu.

12. Rozsudok High Court of Justice, Family Division v Londýne sp.zn. FD15P00428, ZC15P00974, vydaný dňa 08.10.2015 a opravený dňa 19.10.2015 priznal len rodičovské práva a povinnosti: „Súd nariaďuje, že otec H. J. má rodičovskú zodpovednosť k G. C.“, teda nemožno hovoriť o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti p. J., či rozhodnutí, v zmysle ktorého je možné určiť otcovstvo fyzickej osobe. Rozhodnutie anglického súdu priznalo p. J. len určitú formu rodičovskej zodpovednosti - „parental responsibility order“ a nie otcovstvo, ktoré je výslovne vylúčené z Nariadenia Brusel IIa, dalo p. J. nepriamo možnosť nechať sa zapísať do rodného listu maloletej, nakoľko na zápis stačí iba súdne rozhodnutie a vyhlásenie. Predmetným rozhodnutím anglický právny systém nepriamo umožnil obísť výslovný zákaz aplikácie Nariadenia Brusel IIa na otázky týkajúce sa určenia otcovstva, a to prostredníctvom následného administratívneho konania. Žalobkyňa v súčasnosti iniciovala na súde High Court of Justice, Family Division v Londýne v konaní č. FD15P00428, ZC15P00974, konanie vo veci zrušenia rozhodnutia o priznaní rodičovských práv p. J..

13. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Sžo/152/2010 zo dňa 08.10.2010, podľa ktorého zo zákona o matrikách nevyplýva osobitnej matrike pri zápise údajov o narodení skúmať správnosť údajov obsiahnutých vo verejných listinách vydaných iným štátom, s úradne osvedčeným prekladom do slovenského jazyka a opatrených príslušnými osvedčeniami, ktoré sú v mieste vydania platné tak, ako je to napríklad v prípade uzavretia manželstva (§ 22a zákona o matrikách), ale má vychádzať z údajov obsiahnutých v požadovaných dokladoch.

14. Žalobkyňa ďalej uviedla, že rozhodnutie, ktoré vykonáva osobitná matrika, je deklaratórne a pri takomto môže zápis podľa predložených dokladov len vykonať, alebo nevykonať, ale nie konštitutívnym rozhodnutím meniť údaje v dokladoch, ktoré boli predložené v zmysle zákona. Osobitná matrika nie je povinná skúmať, resp. posudzovať dôkazný charakter predložených listín, ale má skúmať dôkazný charakter listín v súlade s § 35 ods. 2 vykonávacej vyhlášky, teda, či má cudzozemská listina, ktorá je dôkazom príslušné overenie a potom vykoná zápis podľa skutočností tam uvedených. Žalobkyňa je názoru, že osobitná matrika Ministerstva vnútra SR svojím postupom a konečným rozhodnutím zmenila osobu otca v rodnom liste maloletej, odňala možnosť jednej fyzickej osobe, ktorá bola doposiaľ vedená ako rodič maloletého dieťaťa v rodnom liste dieťaťa, vykonávať jej príslúchajúce práva a povinnosti k dieťaťu, preto sa jedná o konštitutívne rozhodnutie žalovanej.

15. Žalobkyňa ďalej poukázala, že postupom žalovaného došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej v zmysle ust. § 191 ods. 1 písm. g) SSP. Do dnešného dňa nebolo iniciované konanie, na základe ktorého by v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky došlo k zmene otca v rodnom liste maloletej, a to konanie o určenie neplatnosti súhlasného vyhlásenia rodičov maloletej a ani nedošlo k zrušeniu doposiaľ právoplatného rozhodnutia súdu.

III. Vyjadrenie žalovaného

16. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 07.06.2017 uviedol, že pracovisku osobitnej matriky bol právnu zástupkyňou otca dieťaťa p. H. I. J., predložený britský rodný list, s uvedením jeho údajov ako otca dieťaťa podľa rozsudku Najvyššieho súdu, Sekcie rodinného práva Londýn, Veľká Británia, č. FD15P00428, ZC15P00974, zo dňa 08.10.2015, ktorým boli osobe p. J. priznané rodičovské práva a povinnosti a bol vykonaný zápis jeho osobných údajov do britskej matriky narodených. Zo znenia tohto rozsudku jednoznačne vyplýva, že žalobkyni boli zo strany britského súdu doručené dokumenty a predvolania týkajúce sa konania vo veci maloletej, matka nepodala britskému súdu žiadne vyjadrenie ani námietky. Naopak z jej strany bolo vykonané súhlasné vyhlásenie rodičov dieťaťa o určení otcovstva s p. S. B. pred matričným úradom v Prievidzi, dňa 14.12.2015, napriek skutočnosti, že mala vedomosť o tom, že britský súd rozhodol a priznal otcovstvo p. J. rozsudkom zo dňa 08.10.2015. Žalobkyňa svojím konaním uviedla MV SR - osobitnú matriku do omylu.

17. Osobitná matrika následne po obdržaní podkladov - britský rozsudok o priznaní rodičovských práv zo dňa 08.10.2015 v spojitosti s rozhodnutím Okresného súdu Prievidza zo dňa 03.03.2016, ktorý uznal / §67 Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, ďalej ako „ZMPSP/ citované rozhodnutie britského súdu, čo do vykonateľnosti priznania rodičovských práv a zodpovednosti p. J. a britský rodný

list dieťaťa s uvedením p. J. ako otca maloletej G. A. C. - vykonala zmenu zápisu osobných údajov otca dieťaťa.

18. Ministerstvo vnútra SR - Osobitná matrika postupovalo podľa § 26 zák. č. 154/1994 Z.z. o matrikách, podľa ktorého zmeny zápisov, dodatočné zápisy, dodatočné záznamy a ich opravy v matrike vykonáva matričný úrad na základe verejných listín, iných úradných listín alebo písomných oznámení, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak. Zmena zápisu bola vykonaná z úradnej povinnosti, na základe predložených úradných listín.

19. Žalovaný ďalej poukázal na ust. § 3la zákona o matrikách, podľa ktorého na konanie podľa tohto zákona sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Z dikcie uvedeného vyplýva, že výsledkom zápisu matričnej udalosti do osobitnej matriky nie je rozhodnutie podľa správneho poriadku, ale verejná listina administratívneho konania matriky o osobnom stave fyzickej osoby. Osobné údaje, ich opravy a zmeny sú do matriky zapisované chronologicky, podľa dátumu, kedy nadobudli právne účinky, podľa verejnej listiny, ktorá je podkladom k vykonaniu zápisu, zmeny, záznamu alebo opravy.

20. Právny zástupca žalobkyne vo svojom podaní poukázal aj na judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3 Sžo 152/2010, ktorého meritom bol zápis narodenia do osobitnej matriky a sporným sa stal zápis údajov otca dieťaťa. V danom prípade príslušný Krajský súd v Bratislave svojím rozhodnutím zamietol žalobu navrhovateľky ako neopodstatnenú a priznal zákonný postup MV SR.

21. Najvyšší súd SR svoj rozsudok, ktorým zrušil rozsudok Krajského u v Bratislave č.k. 1S 30/2009-47 a vrátil mu vec na ďalšie konanie, oprel najmä o skutočnosť, že dieťa narodením na území Francúzskej republiky, nadobudlo štátne občianstvo Francúzskej republiky a v spojitosti s ustanovením § 23 ods. 1 ZMPSP (citované ustanovenie bolo novelizované s účinnosťou od 01.01.2012 a doplnil sa nový ods. 2) osobitná matrika nesprávne zapísala osobné údaje otca do matriky. Osobitná matrika pri zápise narodenia dieťaťa posúdila všetky aspekty a skutočnosti vo vzťahu k štátnemu občianstvu Slovenskej republiky maloletej podľa § 33 ods. 1 ZMPSP, ak je niekto v rozhodujúcom čase slovenským štátnym občanom a ak ho za svojho príslušníka považuje aj iný štát, je rozhodujúce štátne občianstvo slovenské. Pri vykonaní zápisu narodenia maloletej G. A. C. do matriky žalovaný postupoval v intenciách vnútroštátnej legislatívy, v spojitosti s akceptovaním cudzieho prvku a odlišností v úprave cudzieho právneho poriadku a s prihliadnutím na cudzojazyčné verejné listiny, ktoré boli podkladom k vykonaniu zmeny v matričnom zápise. Prvoradým hľadiskom pri vykonaní zápisu do knihy narodení MV SR - osobitná matrika, ktorý sa týka maloletého dieťaťa, je skutočnosť, že za správne sa považujú osobné údaje dotknutých osôb uvedené v úradných výpisoch, ak sa nepreukáže opak. Vzhľadom na skutočnosť vzniknutej kolízie právnej úpravy problematiky určenia otcovstva na území dvoch dotknutých štátov, MV SR - osobitná matrika, vykoná zmenu v zápise osobných údajov otca maloletej, na základe rozhodnutia príslušného súdu.

IV. Replika žalobkyne

22. Žalobkyňa v reakcii na vyjadrenie žalovaného v replike zo dňa 06.07.2017 zotrvala na dôvodoch uvedených v žalobe a zdôraznila, že rozhodnutie High Court of Justice, Family Division v Londýne sp.zn. FD15P00428 zo dňa 08.10.2015 nie je rozhodnutím o určení otcovstva. Rozhodnutie anglického súdu priznalo p. J. len určitú formu rodičovskej zodpovednosti, jedná sa o tzv. „parental responsibility order“ nie o určenie otcovstva. V Anglicku postačuje na zápis do rodného listu maloletého dieťaťa len súdne rozhodnutie na základe čestného vyhlásenia navrhovateľa, čím anglický právny systém nepriamo umožnil p. J. obísť výslovný zákaz aplikácie nariadenia Brusel IIa na otázky týkajúce sa určenia otcovstva.

V. Vyjadrenie ďalšieho účastníka

23. Ďalší účastník vo vyjadrení k žalobe zo dňa 03.12.2018 žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal, že žalobkyňa ako matke chýba žalobná legitímácia v zmysle § 178 SSP, nakoľko napadnutým zápisom matričných údajov nebola ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch a ďalším procesným nedostatkom žaloby je aj absencia žalobných bodov podľa § 182 ods. 1 písm. e) SSP, t.j. tvrdenie žalobkyne, že bola ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Má za to, že maloletá a ani jej matka nemajú procesnú spôsobilosť na podanie tejto žaloby. Maloletá nemohla

byť pri podaní žaloby a v tomto konaní zastúpená jej matkou, nakoľko záujmy matky sú v priamom rozpore so záujmami maloletej v zmysle ust. § 31 ods. 2 zákona o rodine, preto podľa jej názoru malo najskôr prebehnúť konanie o určení opatrovníka podľa ust. § 272 civilného mimosporového poriadku a až následne takto súdom ustanovený opatrovník mohol podať žalobu v mene maloletej.

24. Ďalší účastník ďalej poukázal na skutočnosť, že v súlade s § 31 zákona o matrikách, výsledkom zápisu údajov do osobitnej matriky je verejná listina administratívneho konania. Výsledkom tohto konania preto nie je rozhodnutie v správnom konaní a ustanovenia správneho poriadku sa na konanie vo veci zápisu matričných údajov ani nevzťahujú. Zápis údajov do osobitnej matriky nie je rozhodnutím v správnom konaní, nemá konštitutívne ale len deklaratórne účinky, nakoľko iba potvrdzuje a zaznamenáva právny stav už existujúci, a preto zápis v osobitnej matrike nemôže byť predmetom súdneho preskúmania. Má za to, že konaním žalovaného nedošlo k vážnemu zásahu do práv maloletého dieťaťa a žalobkyne, nakoľko nebola narušená zásada právnej istoty. Maloletá má zapísaného v anglickom a aj v slovenskom rodnom liste rovnakého otca, H. J., ktorému aj boli rozhodnutím anglického súdu priznané rodičovské práva, opatrovnícke právo k maloletej. V súčasnosti je tak zjednotený právny stav a maloletá má ako otca uvedeného jednu a tú istú osobu H. J.. Žalobkyňa nikdy nenamietala otcovstvo H. J., ani nepodnikla kroky k DNA testu, nakoľko si je plne vedomá, že biologickým otcom maloletej je H. J.. Z rozhodnutia anglického súdu vyplýva, že anglický súd v danej veci ustálil skutkový stav tak, že obvyklým pobytom maloletej je územie Veľkej Británie, a preto má súd Veľkej Británie právomoc rozhodovať o veciach týkajúcich sa maloletej. Na základe dôkazov predložených súdu vyplýva, že G. C. mala svoj obvyklý pobyt v Anglicku a Walesu v čase, keď bola premiestnená z tejto jurisdikcie približne dňa 17.06.2015, a že bola premiestnená bez vedomia a súhlasu jej otca. Konajúci súd vyhodnotil, že je v najlepšom záujme maloletej, aby bola navrátená do Anglicka a Walesu do 23:59 hod. dňa 23.10.2015. Základom pre takéto rozhodnutie súdu bolo konštatovanie, že krajinou obvyklého pobytu maloletej bolo dňa 17.06.2015 a aj 11.09.2015 Anglicko a Wales. Podľa čl. 8 nariadenia Brusel II bis majú sudy Anglicka a Walesu výlučnú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností.

25. K určení otcovstva podľa slovenského právneho poriadku ďalší účastník uviedol, že určenie otcovstva ako jedného z dvoch alternatív rodičovstva je upravené v druhom oddiele prvej hlavy IV. časti zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. V súlade s platnou právnou úpravou sa otcovstvo muža k dieťaťu určuje na základe troch zákonných podmienok a to: 1/ otcom je manžel vydatej matky, 2/ ak nie je otcovstvo dieťaťa určené podľa domnienky otcovstva manžela matky, možno ho určiť súhlasným vyhlásením oboch rodičov, 3/ ak nedošlo k určeniu otcovstva súhlasným vyhlásením rodičov, môže dieťa, matka alebo muž, ktorý tvrdí, že je otcom, navrhnúť, aby otcovstvo určil súd, pričom za otca sa považuje muž, ktorý s matkou dieťaťa súložil v čase, od ktorého neprešlo do narodenia dieťaťa menej ako 180 a viac ako 300 dní, ak jeho otcovstvo nevyklučujú závažné okolnosti. Existencia jednej domnienky otcovstva zakladá prekážku inej právnej domnienky otcovstva. Prejav muža o uznaní otcovstva k dieťaťu narodenému mimo manželstva, nie je právne účinný, pokiaľ už nastúpila domnienka otcovstva muža, ktorý so ženou v rozhodnom čase súložil a bol uznaný za otca maloletého dieťaťa súdom v súdnom rozhodnutí. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/492/2015, kde súd jasne konštatuje, že zákonodarca v Slovenskej republike upravil právne určenie otcovstva na základe systému troch zákonných domnienok otcovstva, ktoré sa vzájomne vylučujú. Nástupom tretej domnienky otcovstva dieťaťa, sa stáva táto domnienka nevyvrátiteľná. Preto zákon nemá žiadne ustanovenia o zapretí otcovstva pri tretej domnienke. Pri tretej domnienke otcovstva toto možné nie je, nie je možné zaprieť otcovstvo určené súdnym rozhodnutím. Zákon nehovorí, že súdne rozhodnutie musí vydať slovenský súd. Toto rozhodnutie musí vydať zákonný súd, ktorým bol v čase rozhodovania o maloletej, nar. dňa 17.10.2012 v Londýne, dňa 08.10.2015 a aj dňa 19.10.2015 súd, podľa obvyklého pobytu maloletej, teda v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (High Court of Justice, Family Division London) v súlade s Haagským dohovorom o občiansko-právnych aspektoch medzinárodných únosov detí z 25.10.1980 a Nariadením ES č. 2201/2003, nakoľko súd obvyklého pobytu maloletej si ponechal právomoc aj po únose maloletej matkou, a to najmä podľa ustanovenia čl. 10 Nariadenia Brusel II. Rozhodnutie anglického súdu High Court of Justice, Family Division sp.zn. FD15P00428, ZC15P00974, vydaný dňa 08.10.2015 a opravený dňa 19.10.2015 je právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, na základe ktorého bol Tomasz Walków zapísaný na príslušnej matrike v rodnom liste maloletej v kolónke „otec“ maloletej, vydanom v Anglicku dňa 08.01.2016.

26. S. B., ako údajný otec maloletej urobil s matkou maloletej súhlasné vyhlásenie o určení otcovstva k maloletej až dňa 14.12.2015, teda po nástupe tretej domnienky otcovstva v dôsledku vydaného súdneho

rozhodnutia. Žalobkyňa pritom v tomto čase už vedela o existencii rozhodnutia anglického súdu, preto išlo v tomto prípade o neúčinné uznanie otcovstva bez právneho následku a to aj napriek tomu, že bol vykonaný v danom čase zápis v slovenskej matrike (matrika o existencii súdneho rozhodnutia z Anglicka o otcovstve H. J. nevedela). Tento zápis bol následne zmenený a údajný otec S. B. bol z rodného listu vymazaný a ako otec maloletej bol zapísaný H. J. a teda v súčasnosti je H. J. zapísaný tak aj v slovenskej, ako aj v anglickej matrike.

27. Žalobkyňa namietala, že rozhodnutie anglického súdu, ktoré priznalo p. J. len určitú formu rodičovskej zodpovednosti - „parental responsibility order“ a nie priamo otcovstvo, ktoré je výslovne vylúčené z nariadenia Brusel IIa dalo p. J. nepriamu možnosť nechať sa zapísať do rodného listu maloletej, nakoľko na zápis stačí iba súdne rozhodnutie a vyhlásenie. K tejto námietke žalobkyne ďalší účastník uviedol, že: „anglický právny poriadok nemá konkrétny právny inštitút „určenie otcovstva maloletého“ tak, ako ho pozná slovenský právny poriadok. Anglický právny poriadok môže priznať „parental responsibility order“ a teda „rodičovskú zodpovednosť“ iba konkrétnej presne stanovenej osobe z konkrétneho právneho titulu. Najčastejšie je to otec. Zákon automaticky predpokladá od narodenia dieťaťa túto zodpovednosť matke. Pri otcoch detí je táto situácia odlišná, otec dieťaťa môže získať svoj status „otca“ iba priznaním rodičovských práv a to:

- a) ak uzatvoril manželstvo s matkou v čase narodenia dieťaťa, alebo s ňou uzatvoril manželstvo následne po pôrode dieťaťa a potvrdil matrike svoje otcovstvo,
- b) ak je zapísaný na rodnom liste pri deťoch narodených v Anglicku a Walese po 01.12.2003 alebo
- c) ak s matkou uzatvoril dohodu o rodičovskej povinnosti, ktorá je v predpísanej forme a bola podaná na súde, alebo
- d) ak súd na návrh otca vydal rozhodnutie o priznaní rodičovských práv (dňom rozhodnutia).

28. Žiadny iný inštitút získania, resp. „určenia“ otcovstva k dieťaťu v právnom poriadku Anglicka a Walesu neexistuje, pričom však nie je možné vykladať tento stav tak, že žiadne dieťa v Anglicku a Walese nemá určeného otca.

29. Ďalší účastník preto tvrdí, že nemohol podať žiaden iný návrh na súd ako ten, ktorý podal na anglický súd, v dôsledku ktorého mu boli priznané rodičovské práva, pretože je otcom dieťaťa. Rodičovskú zodpovednosť (otcovstvo) mu priznal súd právoplatnosťou svojho rozhodnutia. Predmetným rozhodnutím bolo rozhodnuté o jej právach a povinnostiach vo vzťahu k maloletej od jej narodenia, a teda s demonštratívnymi účinkami.

30. Žalobkyňa v žalobe ďalej uvádzala, že iniciovala na súde High Court of Justice, Family Division v Londýne sp.zn. FD15P00428, ZC15P00974 konanie vo veci zrušenia rozhodnutia o priznaní rodičovských práv p. J.. K uvedenej námietke ďalší účastník uviedol, že ani jeho právny zástupca vo Veľkej Británii nemá žiadnu vedomosť o tom, že by vo Veľkej Británii prebiehalo takéto konanie o zrušení rozhodnutia anglického súdu o priznaní rodičovských práv a povinností k maloletemu dieťaťu. Žalobkyňa túto skutočnosť nijakým relevantným spôsobom nepreukázala. Anglický súd v tejto veci žalobcovi a ani jeho právnenému zástupcovi žiadne listiny ani informácie nedoručoval. H. J. je zapísaný na rodnom liste maloletej v Anglicku a jeho zápis nebol do dnešného dňa zrušený.

31. K námietke žalobkyne, že postupom žalovaného došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej, ďalší účastník poukázal na ust. § 26, § 37 ods. 2, ods. 6 zákona č. 154/1994 Z.z. o matrikách a uviedol, že žalovaný postupoval v intenciách zákona a zápis vykonal na základe predložených dokladov a údajov v nich uvedených. Žalovaný v tomto prípade žiadnym konštitutívnym rozhodnutím nemenil údaje v dokladoch, ako to uvádza žalobkyňa, ale len vykonal deklaratórny zápis podľa predložených dokladov. Žalovaný vychádzal z údajov obsiahnutých v požadovaných dokladoch, na základe ktorých vykonal zápis zmeny. Svojím rozhodnutím len deklaroval, potvrdil skutočnosť, ktorá už reálne existovala. Ďalšiemu účastníkovi boli rozhodnutím anglického súdu priznané rodičovské práva k maloletej, inak povedané, bolo určené jeho otcovstvo k maloletej. Ďalší účastník figuroval ako otec aj na anglickom rodnom liste. V tomto prípade sa jednalo o verejné listiny vydané v cudzine príslušnými orgánmi a platné na ich území.

VI. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

32. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S/71/2017-144 zo dňa 16.01.2020 preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie v rozsahu žalobných dôvodov a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, preto ju podľa § 190 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP.“ alebo „Správny súdny poriadok“) bez nariadenia pojednávania (za splnenia podmienok podľa § 107 ods. 2 v spojení s ust. 137 ods. 4 SSP zamietol.

33. Proti uvedenému rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa o ktorej Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 1Sžk/21/2020 zo dňa 11.05.2021 rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. januára 2020 č. k. 1S/71/2017-144 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

34. V odôvodnení rozsudku predovšetkým poukázal na skutočnosť, že správny súd pochybil v tom, že nepovažoval za potrebné vyriešiť otázku aktívnej legitímácie na podanie žaloby predtým, ako dospel k samotnému súdному prieskumu. Rovnako považoval za nutné posudzovať prioritne priamu dotknutosť žalobkyne na svojich právach „rozhodnutím žalovaného pri vykonaní zápisu“ (viď § 2 ods. 2 S.s.p.), ktorý bol napadnutý správnu žalobou.

VII. Relevantná právna úprava

35. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

36. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

37. Podľa § 178 ods. 1 SSP žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

38. Podľa § 97 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

39. Podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

40. Podľa § 2 ods. 2 zákona o matrikách, do matriky sa zapisujú údaje o narodení, uzavretí manželstva a úmrtí a údaje o iných skutočnostiach rozhodujúcich pre zistenie alebo overenie osobného stavu, najmä údaje o osvojení, určení rodičovstva a o rozvode manželstva (ďalej len „matričné udalosti“), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 21 a § 23 ods. 6). Predpokladom zápisu do nej sú matričné udalosti, ktoré nastali na území Slovenskej republiky a v cudzine, ak ide o štátneho občana Slovenskej republiky.

41. Podľa § 2 ods. 3 zákona o matrikách, matrika tvorí kniha narodení, kniha manželstiev a kniha úmrtí (veľa prvá).

42. Podľa § 3 ods. 1 zákona o matrikách matrika je verejná listina

43. Podľa § 3 ods. 2 zákona o matrikách verejnými listinami sú aj rodný list, sobášny list a úmrtný list (ďalej len „úradný výpis“), potvrdenia vyhotovené o údajoch zapísaných v matrike a doslovné výpisy z matrik.

44. Podľa § 3 ods. 3 zákona o matrikách úradný výpis obsahuje údaje ustanovené týmto zákonom o skutočnostiach zapísaných v matrike, ktoré sa týkajú zapísanej osoby, podľa stavu v deň jeho vyhotovenia.

45. Podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona o matrikách narodenie, uzavretie manželstva a úmrtie štátnych občanov Slovenskej republiky, ktoré nastali na území cudzieho štátu, sa zapisujú do osobitnej matriky.

46. Podľa § 23 ods. 4 zákona o matrikách zápis sa vykoná na základe rodného listu, sobášneho listu alebo úmrtného listu vydaného cudzím štátom, dokladu o štátnom občianstve Slovenskej republiky, zápisu o narodení, uzavretí manželstva alebo úmrtí spísaného zastupiteľským úradom alebo matričným úradom alebo na základe inej listiny, alebo iného obdobného dôkazu matričnej udalosti. Týmto spôsobom nemožno nahradiť právoplatné rozhodnutie súdu o vyhlásení za mŕtveho.

47. Podľa § 23 ods. 9 zákona o matrikách osobitnú matriku vedie ministerstvo.

48. Podľa § 26 zákona o matrikách zmeny zápisov, dodatočné zápisy, dodatočné záznamy a ich opravy v matrike vykonáva matričný úrad na základe verejných listín, iných úradných listín alebo písomných oznámení, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak.

49. Podľa § 31a zákona o matrikách na konanie podľa tohto zákona sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

50. Podľa § 37 ods. 2 zákona o matrikách listiny vydané v cudzine súdom alebo iným príslušným orgánom, ktoré sú v mieste vydania platné ako verejné listiny, majú dôkaznú moc verejných listín na účely zápisu, zmeny alebo doplnenia zápisu v matrike, ak sú opatrené predpísanými overeniami; predkladajú sa s prekladom do slovenského jazyka vykonaným podľa osobitného predpisu, ak osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva neustanovuje inak.

51. Podľa § 37 ods. 6 zákona o matrikách na účely tohto zákona sa za verejnú listinu považuje každá listina, ktorá osvedčuje skutočnosti o osobnom stave, ak bola vydaná oprávneným orgánom a obsahuje náležitosti ustanovené týmto zákonom.

VIII. Posúdenie vecí správnym súdom

52. Správny súd zistil, že v danom prípade správnu žalobu podala neoprávnená osoba a preto ju podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP odmietol.

53. Legislatívna konštrukcia správneho súdnictva v Správnom súdnom poriadku vychádza z čl. 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorého sa na súd vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu verejnej správy môže obrátiť ten, kto tvrdí, že bol týmto rozhodnutím na svojich právach ukrátený, pričom ústava umožňuje zákonodarcovi obmedziť možnosti prístupu na súd a zároveň ustanovuje hranice takej možnosti tým, že preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd nesmie byť spod právomoci súdu vylúčené. Na aktívnu legitímáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa SSP nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania, ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania napadnutým rozhodnutím, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach ukrátený. Správne súdnictvo tak nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie. Článok 46 ods. 2 posledná veta ústavy sa vzťahuje na situácie, keď zákonodarca obmedzí možnosť súdneho prieskumu správnych rozhodnutí určitého druhu. Aj v takom prípade musí byť umožnené dotknutej osobe obrátiť sa na súd so žalobou o preskúmanie správneho rozhodnutia inak vylúčeného zo súdneho preskúmania, ak sa týka základných práv a slobôd. Takýto účinok napadnutého rozhodnutia nepriamo vplýva aj na rozsah aktívne procesne legitimovaných osôb na konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia.

54. Samotné konanie v správnom súdnictve má kontradiktórnu povahu, preto sú účastníkmi konania v zásade žalobca a žalovaný. Okrem týchto osôb sú účastníci konania vždy vymedzení zákonom. Okruh osôb, ktoré môžu vystupovať na strane žalobcu upravuje § 178 SSP, z ktorého vyplýva obmedzenie procesnej legitímácie len na tie fyzické a právnické osoby, ktoré boli účastníkmi administratívneho konania a ktoré o sebe tvrdia, že ako účastníci administratívneho konania boli rozhodnutím orgánu verejnej správy ukrátené na svojich právach alebo právom chránených záujmoch, t.j. že im takýmto rozhodnutím bola spôsobená ujma. Samotné tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach

alebo právom chránených záujmoch však nepostačuje. S takýmto tvrdením musí korešpondovať jeho subjektívne oprávnenie, ktoré vychádza z konkrétneho právneho predpisu. Pokiaľ sa žalobca domáha ochrany cudzích práv alebo ak žiada ochranu svojho práva, aj keď v skutočnosti o jeho právo nejde, žaloba je podaná neoprávnenou osobou. Keďže žiaden iný subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby v prospech inej osoby, nemôže byť aktívne legitimovaný na podanie žaloby ani v jej neprospech. Správny súd preto v každej veci posudzuje, či žalobca spĺňa zákonom stanovené podmienky procesnej aktívnej legitímácie na podanie správnej žaloby v správnom súdnictve. V prípade, ak správny súd zistí, že žalobca nebol účastníkom administratívneho konania alebo ako účastník administratívneho konania nebol ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy na svojich právach alebo právom chránených záujmoch, rozhodne, že nebol oprávnený ani na podanie správnej žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu následne uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. e) správny súd správnu žalobu odmietne. Aktívna procesná legitímácia na podanie žaloby v správnom súdnictve je inštitútom práva procesného, na rozdiel od všeobecného súdnictva, kde všeobecný súd posudzuje predovšetkým aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, ako aj pasívnu vecnú legitímáciu. Posudzuje teda, či sú účastníci konania nositeľmi práv a povinností vyplývajúcich z hmotného práva. Tieto inštitúty nie je možné zamieňať.

55. V predmetnej právnej veci podala žalobkyňa. správnu žalobu, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného pri vykonaní zápisu do osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, č. 345/2017.

56. Správny súdny poriadok poukazuje na ochranu subjektívnych práv jednak v ustanovení § 2 S.s.p. ako aj následne pri vymedzení všeobecnej právnej žaloby, predmetu prieskumu a účelu ochrany v zmysle § 177 S.s.p. a pri vymedzení žalobnej legitímácie § 178 S.s.p. Všeobecnou správnu žalobou sa môže fyzická osoba alebo právnická osoba ako žalobca domáhať ochrany len svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy. Iných ako subjektívnych práv v konaní (napr. ochrana verejného záujmu) sa môže domáhať len prokurátor alebo iný subjekt na to výslovne oprávnený zákonom.

57. Ako už konštatoval kasačný súd určujúcim kritériom rozhodnutia resp. opatrenia orgánu verejnej správy je priamy dopad na práva, právom chránené záujmy a povinnosti ich adresáta. Pritom ide o práva, právom chránené záujmy a povinnosti určitého subjektu administratívneho konania, a preto zákonodarca používa pojem subjektívne práva. Práve prepojenie dopadu rozhodnutia orgánu verejnej správy na subjektívne práva so súdnym prieskumom vymedzuje účel ochrany, ktorý je spojený s podaním všeobecnej správnej žaloby. Potreba zásahu do subjektívnych práv jednotlivca a ich ochrana je zakotvená rovnako v konaní o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy v zmysle § 252 a nasl. S.s.p. Ako vyplýva z § 254 S.s.p. zásah musí byť priamo zameraný alebo vykonaný proti nej, prípadne musí byť žalobca priamo dotknutý jej následkami.

58. Charakter zápisu v osobitnej matrike, má deklaratórny charakter (viď body č. 24, č. 37 alebo č. 55 rozsudku kasačného súdu) a tento zápis osobitná matrika na základe predložených verejných listín chronologicky buď vykoná, ak sú splnené podmienky na zápis vyplývajúce zo zákona o matrike, alebo nevykoná, pričom zápisom nedochádza k vydaniu konštitutívneho rozhodnutia. Správny poriadok sa v zmysle zákona o matrike na konanie nevzťahuje. V prípade duplikátu rodného listu ide o verejnú listinu vyhotovenú na základe záznamu evidenčného charakteru, ktorej nepredchádza na osobitnej matrike rozhodovanie, ale iba procesný postup zápisu.

59. Žalobkyňa, ako matka maloletej v žalobe tvrdila, že žalovaný, tým že zmenil osobu otca v rodnom liste, odňal možnosť jednej fyzickej osobe, ktorá bola doposiaľ vedená ako rodič, vykonávať jej prislúchajúce práva a povinnosti k dieťaťu. Takéto tvrdenie však celkom jednoznačne znamená, že žalobkyňa netvrdí že by ju postup žalovaného ukrátil na právach alebo právnych záujmoch. Podaním žaloby sa celkom zrejme snaží chrániť predovšetkým práva a právne záujmy pána B.. Ako už súd skonštatoval, žiaden iný subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby v prospech inej osoby, a teda ani žalobkyňa nemôže byť oprávnená na podanie žaloby za účelom ochrany dotknutých práv pána B..

60. Správny súd považuje za nesporné, že bola dňa 12.01.2017 v knihe narodení osobitnej matriky zapísaná zmena, že pán B. nie je otcom tu zapísaného dieťaťa na základe predložených dokladov v súlade s § 26 zákona o matrikách. Ďalej bolo zapísané, že pán J. bol rozhodnutím Vrchného súdu určený

za otca dieťaťa, priznanie rodičovských práv bolo vydané rozhodnutím Vrchného súdu, opraveným dňa 19.10.2015, a že otec dieťaťa je zapísaný v súlade s § 23 ods. 1, 2 a 4 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov a rovnako na základe predloženého britského rodného listu maloletej. Súčasne v rovnaký deň, t.j. 12.01.2017 vydala osobitná matrika oznámenie o narodení, v ktorom ako otec maloletej bol zapísaný pán J.. Dňa 20.03.2017 na základe dožiadania žalobkyne jej vydala osobitná matrika duplikát rodného listu maloletej číslo 345/2017 zo dňa 20.03.2017, kde ako jej otec je zapísaný pán J. (ďalej len aj ako duplikát rodného listu)

61. Správny súd zastáva názor, že „vydaním duplikátu rodného listu“ nebola žalobkyňa ukrátená na právach, pretože ide o verejnú listinu vyhotovenú na základe záznamu evidenčného charakteru – ktorému samotnému záznamu na osobitnej matrike nepredchádzalo rozhodovanie. Samotné vykonanie zápisu dňa 12.01.2017 má deklaratórny charakter. Nezakladá teda žiadne práva a povinnosti medzi účastníkmi, nemení právny stav. V neposlednom rade vydanie duplikátu rodného listu zo dňa 20.03.2017 nevyvoláva žiadne účinky, ktoré by zasahovali do právnej sféry žalobkyne a nespôsobuje ani zmenu jej právneho postavenia. Žalobkyňa, ktorá je žiadateľkou o vydanie duplikátu rodného listu, nie je osobou oprávnenou na podanie žaloby o zrušenie „rozhodnutia žalovaného pri vykonaní zápisu do osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, č. 345/2017“ pretože vydanie duplikátu rodného listu a ani vykonanie záznamu evidenčného charakteru nespôsobuje ukrátenie na právach v jej právnej sfére. Pričom ako skonštatoval aj kasačný súd rozhodovanie o podanej správnej žalobe nie je rozhodovaním o určení otcovstva. Samotná skutočnosť, že žalobkyni na žiadosť osobitná matrika vydala duplikát rodného listu, v ktorom je ako otec uvedený pán J. je z hľadiska priznania aktívnej procesnej legitímácie na podanie žaloby nepostačujúci, a teda aj právne irelevantný. Preto žalobkyňa nie je oprávnenou osobou na podanie žaloby o zrušenie rozhodnutia žalovaného pri vykonaní zápisu do osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, č. 345/2017 resp. žaloby o zrušenie duplikátu rodného listu.

62. Je potrebné konštatovať, že žalobkyňa vydaním duplikátu rodného listu nebola osobou ukrátenou na právach rozhodnutím vydaným v správnom konaní. Správne konanie s jej účasťou vôbec neprebehlo (pričom ani netvrdila, že prebehnúť malo). Samotné tvrdenie žalobkyne o nesprávnosti záverov vydaného duplikátu rodného listu a ich rozpore so zákonom nestačí. Takémuto tvrdeniu musí korešpondovať jej subjektívne oprávnenie vychádzajúce z konkrétneho právneho predpisu. V konaní podľa SSP správny súd poskytuje ochranu len subjektívnym právam žalobcu. Pokiaľ sa žalobca domáha ochrany cudzích práv, alebo aj žiada ochranu svojho práva, aj keď v skutočnosti o jeho právo nejde, žaloba je podaná neoprávnenou osobou.

63. Vzhľadom na vyššie uvedené má správny súd za preukázané, že žalobkyňa nespĺňa podmienku aktívnej procesnej legitímácie podľa § 178 ods. 1 SSP, v zmysle ktorého žalobcom môže byť iba fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Správny súd preto žalobu žalobkyne podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP odmietol z dôvodu, že žaloba bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

64. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 171 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 3 SSP, v zmysle ktorého ak účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

65. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Pri zastavení konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady trov konania kľúčové zistenie, či niektorý z účastníkov (a pokiaľ áno, ktorý z nich) z procesného hľadiska zavinil zastavenie konania. Kritérium procesného zavinenia treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalobca v konaní požadoval, resp. akého výsledku sa domáhal, a skutočnosťou, pre ktorú bolo konanie zastavené. To znamená, že použitý termín „zavinenie“ nemožno interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu k príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie strany a následkom je zastavenie konania (m.m. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 454/2010 zo dňa 7.6.2011, uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 225/2010 zo dňa 25.10.2010, sp. zn. 2 Sžf 2/2011 zo dňa 16.3.2011).

66. Podľa názoru správneho súdu žalobkyňa procesne zavinila odmietnutie žaloby, keďže ju podala ako neoprávnená osoba. Z uvedeného dôvodu by bola povinná nahradiť žalovanému trovy konania, ktoré mu v tomto konaní vznikli. Žalovanému však v konaní nevznikli trovy konania a správny súd navyše nezistil dôvody, na základe ktorých by bolo možné od žalobkyne spravodlivo požadovať, aby nahradila žalovanému – orgánu verejnej správy, ktorý zamestnáva zamestnancov s právnickým vzdelaním, ktorí ho na súde zastupujú – trovy konania, preto žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

67. Správny súd nepriznal náhradu trov ani ďalšiemu účastníkovi konania v zmysle § 169 SSP v spojení s § 467 ods. 3 SSP a contrario, pretože neboli splnené podmienky na jeho aplikáciu. Nevznikli mu totiž trovy v súvislosti s plnením povinností, ktoré by mu explicitne uložil správny súd. Súd nevzhliadol ani žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mohol náhradu trov konania priznať.

68. Správny súd súčasne, predovšetkým aj vzhľadom na výsledok kasačného konania poukazuje na skutočnosť, že rozhoduje vo svojom novom rozhodnutí aj o náhrade trov kasačného konania, v ktorom bolo jeho skoršie rozhodnutie zrušené, pre aplikáciu ustanovení § 167 a 168 SSP je rozhodné to, či účastník je alebo nie je úspešný v novom rozhodnutí správneho súdu a nie či bol alebo nebol úspešný v kasačnom konaní, v ktorom bola vec vrátená na ďalšie konanie. (uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Ssk 40/2023 zo 14. 07 2023)

69. Aktuálna právna úprava (na rozdiel od právnej úpravy vychádzajúcej z Občianskeho súdneho poriadku) explicitne upravuje náhradu trov konania vo vzťahu k ďalšiemu účastníkovi konania, osobe zúčastnenej na konaní a zainteresovanej verejnosti pri zúčastnení sa na konaní podľa § 42 ods. 1 písm. d/ SSP. Tieto subjekty však majú voči neúspešnému účastníkovi konania právo na náhradu iba tých trov, ktoré im vznikli v súvislosti s plnením povinností, ktorú im správny súd uložil. Pokiaľ by správny súd subjektom uvedeným v § 169 SSP žiadnu povinnosť neuložil, právo na náhradu trov konania im nevzniká. Preto, ak správny súd zašle týmto subjektom žalobu na vyjadrenie alebo vyjadrenie žalovaného s informáciou, že k nej môžu zaujať stanovisko, bez toho, že by toto stanovisko vyžadoval, nemôžu im byť nahradené trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia spojené s vypracovaním takéhoto stanoviska, pretože jeho podanie bolo dobrovoľné. Ďalší účastník, osoba zúčastnená na konaní a zainteresovaná verejnosť taktiež nemôžu požadovať náhradu cestovného, pokiaľ sa na základe vyrozumienia rozhodli o svojej vôli zúčastniť sa pojednávania pred správnym súdom. Nemožnosť dosiahnuť trovy konania je na druhej strane vyvážená tým, že týmto subjektom nemôže správny súd uložiť náhradu trov konania, ak účastník konania, na strane ktorého vystupovali alebo ktorého podporovali, bol v konaní pred správnym súdom neúspešný. (BARICOVÁ, J., FEČÍK, M., ŠTEVČEK, M., FILOVÁ, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 836 s.).

70. Toto rozhodnutie senát Správneho súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Bratislave (§ 439 ods. 1 v spojení s § 443 ods. 1 SSP a § 493e SSP). Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 57 SSP) uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy bolo napadnuté rozhodnutie doručené sťažovateľovi, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (sťažnostné body) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

V konaní o kasačnej sťažnosti musí byť sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ v zmysle § 449 ods. 1 SSP zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Povinné zastúpenie advokátom v kasačnom konaní sa nevyžaduje, ak a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa;

b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.